

16. 10. – Světový den výživy: Klíčovou roli hrají potravinářské společnosti. Zodpovědně?

Nekvalitní výživa je pro západní svět čím dál větší hrozbou a především hlavní příčinou narůstajícího počtu obětí civilizačních onemocnění. Snaží se na to upozornit OSN při vyhlášení Světového dne výživy. Letos apeluje na velké potravinářské společnosti. Právě ty by totiž měly sehrát zásadní roli při obratu k nutričně hodnotnějšímu stravování, a tedy i ke snížení počtu obeztních lidí, pacientů s cukrovkou a dalšími civilizačními chorobami.

NEKVALITNÍ STRAVA MŮŽE BRZDIT EKONOMIKU

Mexičané přijímají v současné době kolem 54 % veškeré energie ze zpracovaných potravin. Kromě toho předhonoilo Mexiko v míře obezity i Spojené státy. V České republice obezitou trpí 25 % žen a 22 % mužů, nadváha se pak týká až poloviny populace středního věku. Navíc poslední celostátní antropologický výzkum ukázal, že s nadváhou a obezitou se potýká stále větší procento dětí. V kategorii 6–11 let jich nadváhou trpí téměř 9 %!

Přechod ke zpracovaným potravinám a zvyšující se procento obeztního obyvatelstva jsou nejvíce patrné v zemích s nízkými a středními příjmy a dále na nově se rozvíjejících trzích. Posun od podvýživy směrem k obezitě je globální hrozbou. Čtyři z pěti úmrtí, které souvisí s civilizačními chorobami způsobenými výživou, se vyskytují právě v zemích s nízkými a středními příjmy. Předčasná úmrtí a pracovní neschopnost jsou často hlavní překážkou ekonomického rozvoje a prosperity.

Není neobvyklé, že potravinářské společnosti blokují podporu zdravého stravování. Lobují za nepřijetí takových zákonů a vyhlášek, které by ohrozily jejich byznys, vedoucí nepřímo ke zdravotním potížím zákazníků. Podobně je tomu v boji proti obezitě nebo v rámci sektoru veřejného zdraví. V létě letošního roku se pod tuto kritiku podepsala skupina světově uznávaných odborníků z oblasti výživy v rámci deklarace na konferenci v italském Bellagiu (Bellagio Declaration).

PRÁVĚ POTRAVINÁŘI MAJÍ JÍT PŘÍKLADEM

Paradoxně právě potravinářské společnosti a jejich rozsáhlé výzkumy mohou přispět k lepšímu zdraví obyvatelstva. Je však nutné, aby se spojily i s nevládními organizacemi, vědci nebo vládou. Tuto spolupráci považuje za klíčovou i program Choices, jehož součástí je česká iniciativa VíM, co jím a piju. „Rádi bychom sehráli roli prostředníka, který přivede k jednomu stolu potravinářské firmy, vědce i politiky, abychom společně zlepšili stravovací systém a dosáhli zdravějších stravovacích návyků. Světový den výživy nám připomíná, jak

dlouhou a náročnou cestu máme ještě před sebou,“ komentuje situaci Ing. Lucie Gonzálezová, ředitelka neziskové organizace VíM, co jím a piju, která je právě součástí mezinárodní iniciativy Choices.

Možnou cestu ukazují první osvědčení průkopníci z řad výrobců potravin, obchodníků i cateringu. Tyto společnosti, často ve spolupráci s nezávislými vědci a odborníky na výživu, inovují a zlepšují své produkty právě s ohledem na výživová doporučení. Pomáhají také zákazníkům s výběrem zdravější varianty například za pomoci značek kvality, které jsou postavené právě na základě nutričních kritérií. Takovou značkou je například logo VíM, co jím.

MEZINÁRODNÍ DEN VÝŽIVY

Každoročně na 16. říjen připadá více než 150 zemích Světový den výživy. Vyhláší jej Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) OSN na základě rozhodnutí konference z roku 1979. 16. října 1945 byla totiž založena právě Organizace pro výživu a zemědělství.

Původním posláním bylo budit veřejnou diskuzi nad nedostatkem stravy v zemích třetího světa. Letošní Světový den výživy byl věnován tématu Udržitelný potravinářský systém z pohledu výživy a bezpečnosti potravin.

Iniciativa VíM, co jím a piju je smluvním partnerem globální iniciativy The Choices Programme. Program Choices vznikl v roce 2007 z podnětu Světové zdravotnické organizace a Organizace OSN pro výživu a zemědělství. Ty totiž upozornily na živiny, které při nadměrné konzumaci mohou způsobovat civilizační onemocnění, jako jsou nadváha, obezita, diabetes 2. typu nebo srdečně-cévní onemocnění. Potravinové značky logo „Vím, co jím“ obsahují žádné nebo naprosto minimální množství nasycených mastných kyselin, trans mastných kyselin, soli, resp. sodíku a přidaných sacharidů (jednoduchých cukrů). U některých druhů potravin navíc logo napoví, že daný výrobek je bohatý na vlákninu a nedodá tělu přemíru energie, kterou by nebylo schopné efektivně zpracovat.

Mgr. Marie Vladyková

INDC 2013

INDC 2013, kterou pořádá společnost RADANAL s. r. o., hostila ve dnech 26.–29. srpna 2013 delegáty na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. INDC 2013 INTERNATIONAL NUTRITION & DIAGNOSTIC CONFERENCE je mezinárodní mezinárodní setkání, které spojuje špičkové odborníky z oborů medicíny, klinické biochemie, potravinářství, výživy a analytické chemie s cílem hledání vztahů mezi výživou a lidským zdravím z pohledu odborníků různého zaměření.

Konference INDC 2013 je oficiální akcí Společnosti pro výživu, České spo-

lečnosti klinické biochemie, Společnosti pro probiotika a prebiotika a Institutu Nutrice a Diagnostiky. Záštitu nad konferencí převzali ministr zdravotnictví České republiky doc. MUDr. Leoš Heger, CSc., ministr školství, mládeže a tělovýchovy České republiky prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M., rektor Univerzity Palackého v Olomouci prof. RNDr. Miroslav Mašláň, CSc., a poslanec parlamentu PharmDr. Jiří Skalický, Ph.D. Dle ohlasu účastníků se vědeckému výboru konference v čele s jejím prezidentem doc. Ing. Alešem Hornou, CSc., podařilo vytvořit vysoce odborný a zároveň poutavý program. Do Olomouce se sjelo téměř 200 delegátů,

z toho více než 100 zahraničních, z 30 zemí všech kontinentů světa. Během čtyř dnů odborného programu zaznělo přes 50 přednášek, které doprovázely bohaté diskuse. Vysokou úroveň si zachovala také posterová sekce s 80 plakátovými sděleními.

Samotná konzumace vitaminů, antioxidantů a zdravých potravin nestačí k tomu, aby člověk byl zdravý. Výživa se dnes stává mezinárodní vědou a její praktické uplatnění je nemožné bez týmové spolupráce odborníků na životní prostředí, zemědělskou produkci, potravinářskou technologii, výživu a metabolismus a klinickou diagnostiku, která je založena na odborné

znalosti moderní analytické chemie.

Odborníci na výživu se stále více shodují na významu probiotik pro lidské zdraví. V tomto oboru do Olomouce přijela řada světově uznávaných odborníků, např. prof. Ogra z USA, prezidentka Federace evropských nutričních společností prof. Marcos ze Španělska a z České republiky prof. Tlaskalová-Hogenová.

I letošním tradičním blokem přednášek byla sdělení týkající se zdravotních aspektů pití piva a vína, kde jedním z přednášejících byl i prof. Milan Šamánek. Další blok přednášek byl věnován zdravotním aspektům konzumace luštěnin, kterému předsedala prezidentka

Evropské asociace pro luštění prof. Arnoldi z Itálie.

Konferenci doprovázela výstava firem vyrábějících analytické přístroje pro klinickou diagnostiku a potravin pro zdravou výživu. Během konference se také uskutečnilo setkání Business Meeting (B2B).

Další ročník konference INDC2014 se bude konat v Hotelu DAP, Vítězná náměstí 4/684, Praha 6, ve dnech 2.–5. září 2014.

www.indc.cz

Za organizační výbor INDC 2013
Ing. Štěpánka Voborníková

Čeští veterináři: Maso označené „CZ“ nemusí být z českých chovů

Světový veterinární kongres v Praze přinesl nejnovější poznatky z oblasti veterinární medicíny, řešil také bezpečnost potravin. Organizátoři kongresu zveřejnili závěry ze svého čtyřdenního jednání.

Komora veterinárních lékařů ČR poukázala také na důležitost kontroly a původu masa na českém trhu. Komora navrhuje znovu zavést zdravotní osvědčení zvířat před porážkou.

JE KONZUMACE MASA BEZPEČNÁ?

Za nezávadnost masa a živočišných produktů je zodpovědný chovatel, případně dovozce. Státní veterinární správa

(SVS) provádí kontroly masa a živočišných produktů. Maso dovážené ze zahraničních chovů do české tržní sítě je kontrolováno méně než domácí, protože český výrobek je kontrolován v průběhu celého chovu včetně krmiv a podmínek zachování welfare zvířat. „Kontrol je z našeho pohledu málo. Je možné, že se v Česku prodává i maso, které není z českých chovů, i když má označení CZ. To se týká především drůbežního masa,“ říká prezident Komory veterinárních lékařů ČR Jan Bernardy. U drůbeže se mezi nejčastější závady v České republice řadí nedostatky v čištění a sanitaci, správné výrobní a hygienické praxi a sledovatelnosti a značení výrobků, jak uvádí výroční zpráva SVS.

U zahraničních dodavatelů provádí kontroly národní dozorové orgány. „Spotřebitel u masa nezjistí, zda se pod značkou CZ ve skutečnosti neskrývá kuřeč maso ze zahraničí,“ varuje Jan Bernardy. Právě dovezené maso obsahovalo nebezpečné zbytky antibiotik.

ANTIBIOTIKA V MASE – JAK SE TAM MOHOU DOSTAT

Antibiotika smí podávat zvířatům jen veterinární lékař, a to na základě stanovené diagnózy. Veterinární lékař určí délku léčby a stanoví délku ochranné lhůty. Jedná se o období, které musí s ohledem na ochranu veřejného zdraví uplynout mezi posledním podáním léku a poražením jatečného zvířete. Ochranná lhůta se různí podle typu léčiva, velikosti zvířete či druhu jeho nemoci. Ochrannou lhůtu určuje evropská směrnice a zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech. V případě, který se nedávno v Česku objevil, polští chovatelé pravděpodobně nedodrželi povinnou ochrannou lhůtu po podání antibiotických veterinárních léčiv, a látka tak v těle zvířete po porážce zůstala. „Čeští veterináři, kteří léčí zvířata určená k produkci potravin, dbají na správnou léč-

bu zvířat a dodržují zásady antibiotické terapie. Veterináři jsou povinni o této lhůtě majitele zvířete informovat a také to dělat. Dodržení ochranné lhůty je však nyní na chovateli zvířat,“ vysvětluje Jan Bernardy.

MĚLA BY SE ZNOVU ZAVÉST ZDRAVOTNÍ OSVĚDČENÍ ZVÍŘAT PŘED PORÁŽKOU

Prezident Komory veterinárních lékařů ČR Jan Bernardy navrhuje znovuzavedení dříve povinných osvědčení zdravotní nezávadnosti: „Soukromí veterinární lékaři nemají možnost dohledu, jestli majitelé zvířat ochranné lhůty dodržují. Dříve veterináři těsně před přepravou zvířat na porážku vydávali osvědčení o jejich zdravotní nezávadnosti, to však dnes již neplatí, zodpovědnost přešla na chovatele. Není v silách terénních veterinářů uhlídat dodržení ochranné doby,“ a dodává: „Nemáme možnost zjistit, zdali majitel chovu nepodává svým zvířatům antibiotika v krmivech bez předpisu. Osvědčování bylo zrušeno na žádost chovatelů v roce 2009 jako zbytečná administrativa.“

KOMORA NA VLASTNÍ NÁKLADY NECHÁ ZKONTROLOVAT VZORKY MASA

Podle Komory veterinárních lékařů ČR je v oblasti kontroly masa důležité zvýšit ochranná opatření. „Naše Komora se rozhodla jednat a nakoupit vzorky drůbežního masa z maloobchodu, které necháme na vlastní náklady laboratorně otestovat právě na rezidua antibiotik. Až budeme mít výsledky testů, oznámíme je Státní veterinární správě a veřejnosti,“ přislíbil Jan Bernardy.

O KONGRESU

Světový veterinární kongres se konal poprvé v Praze, uspořádala ho Komora veterinárních lékařů ČR ve spolupráci se Světovou veterinární asociací (WVA), která v Praze slaví 150. výročí založení. Přední experti z celého světa v Praze debatovali o léčbě chorob zvířat, o nákazách přenosných na člověka a etických otázkách. Sdíleli také zkušenosti z oblasti hygieny a bezpečnosti potravin živočišného původu. Letošního 31. ročníku se zúčastnilo 1250 účastníků včetně 150 českých studentů. V roli přednášejících vystoupila například Američanka Theresa W. Fossum, světově proslulá chirurgyně specializující se na dýchací a kardiovaskulární onemocnění, britský koňský parazitolog Chris Proudman nebo mikrobiolog H. M. Hafez z Institutu drůbežích chorob v Berlíně. Více informací o kongrese najdete na www.wvc2013.com.

O KOMOŘE VETERINÁRNÍCH LÉKAŘŮ

Komora veterinárních lékařů ČR (KVL ČR) byla znovuzaložena v roce 1991 jako organizace sdružující praktické veterinární lékaře České republiky. Dohlíží především na výkon práce jednotlivých soukromých veterinářů, dodržování odbornosti či pracovních norem a současně hájí práva a profesní zájmy svých členů. KVL ČR také zastupuje české veterináře ve Světové veterinární asociaci (WVA), Federaci veterinářů Evropy (FVE) a dalších. Více informací o Komoře veterinárních lékařů naleznete na http://www.vetkom.cz/.

AMI Communications, spol. s r. o.

